

Tom 29/2019, ss. 75–86
ISSN 1644-888X
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2019.29(4)
www.ne.pwsplock.pl

Paweł Antoszak

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ZRÓŻNICOWANIE WYNAGRODZEŃ W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

DIVERSIFICATION OF REMUNERATION IN THE MASOVIAN REGION

Streszczenie

Celem artykułu będzie przeprowadzenie oceny różnic w poziomach wynagrodzeń oraz identyfikacja czynników, które miały wpływ na to zróżnicowanie w województwie mazowieckim w latach 2008-2017. Hipoteza badawcza brzmi: sytuacja w zakresie wynagradzania w województwie mazowieckim poprawiała się. Wykorzystane do tego będą przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie, relacje przeciętnych wynagrodzeń oraz dynamika wzrostu. Na podstawie tych danych obliczone zostaną wskaźniki statystyczne takie jak średnia, odchylenie standardowe oraz wskaźnik zmienności. Do przeprowadzenia analizy i oceny stosowane będą dane statystyczne publikowane w Rocznikach Statystycznych Urzędu Statystycznego w Warszawie za lata 2008-2017.

Summary

The development of remuneration is justified to a large extent by the autonomous functioning of the market. Wages depend on the situation in the economy and the level of competitiveness of the regions. The attractiveness of regions is often dictated by the advantages resulting from the geographical location. The region with high wages is not competitive for possible investment in this area. A higher level of wages means higher costs of running a business for enterprises. Masovian region characterized by a high degree of concentration of non-agricultural economic activity and the location of state administration bodies belongs to the regions with a high level of remuneration. In contrast, in typical agricultural regions, wages are at a much lower level. With a high concentration of industry, a situation may arise where a particular economic entity beco-

Słowa kluczowe: wynagrodzenia, płace, województwo, region, działy gospodarki narodowej

mes a decision-maker in the scope of shaping the remuneration policy, the so-called leader determining the market level of wages. In the groups of occupations there was a large variation in remuneration. Professional knowledge, education, responsibilities and scope of responsibility were important. The wages in individual departments in the Masovian voivodeship differed quite significantly. This was true both for people in similar positions and for similar activities. Summing up, one should point to the large wage differential in the Masovian region.

Key words: salaries, wages, voivodeship, region, sectors of the national economy

WSTĘP

Problemy wynagradzania pracowników należą do podstawowych oraz istotnych zagadnień współczesnej gospodarki i ekonomii. Dotyczą one bowiem czynnika ludzkiego i świadczonej przez niego pracy oraz oczekiwań pracowników z tą pracą związanych w postaci płacy [Jacukowicz, 200]. Postawy i zachowania zaś ludzi angażujących swoje działania, umiejętności i wiedzę „przekładają” się zarazem na określone nakłady i wymierne efekty tak w gospodarce jako całości systemowej jak i w poszczególnych jej działach, czy też organizacjach gospodarczych [Jarmołowicz, Strużyna, 2003].

Wśród różnych aspektów kształtowania się płac w gospodarce rynkowej na szczególną uwagę zasługuje zróżnicowanie płac w Polsce. Jest ono przy tym skutkiem działania różnych czynników: demograficzno-społecznych (w tym: wieku, płci i wykształcenia) oraz ekonomicznych (poziomu rozwoju gospodarczego, sytuacji na rynku pracy, atrakcyjności gospodarczej) [Jarmołowicz, Knapińska, 2007]. Wiedza zaś o poziomie oraz zróżnicowaniu wynagrodzeń za pracę może być wykorzystywana w polskiej gospodarce (i to tak w skali mikro- jak i makroekonomicznej) do działań na rzecz wzrostu efektywności pracy i poprawy pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw oraz do bardziej racjonalnego gospodarowania zasobami ludzkimi w regionie i kraju [Karaszewska, 2003]. Poziom, dynamika i relacje płac w organizacjach gospodarczych uzależnione są od sytuacji na rynku pracy, wymagają więc też szczegółowego i stałego monitorowania oraz analizy i oceny. Zróżnicowanie płac wskazuje bowiem między

innymi na to ile powinno się płacić na różnych stanowiskach po to, aby pozyskać np. pracowników o pożądanym kwalifikacjach [Listwan, 2002].

W Polsce i obecnie zauważymy przy tym i taką sytuację, w której występują grupy zawodowe i społeczne, które osiągają stosunkowo zróżnicowany i wysoki poziom dochodów. Tak np. są już osoby, które w przeciągu miesiąca czasu, są w stanie zarobić więcej niż inni przez całe życie. Sytuacja taka wzbudza określone dyskusje i emocje w różnych środowiskach pracy [Rokicki, 2008]. Tym bardziej, że jeszcze kilkanaście lat temu, różnice dochodowe, w tym i płacowe były niewielkie. Również poziom, relacje i dynamika płac w poszczególnych działach gospodarki narodowej w Polsce różnią się dziś także znacząco [Sekuła, 1999]. Dotyczy to przy tym także osób zatrudnionych na zbliżonych rangą stanowiskach jak również i wykonujących podobne czynności. Dążąc do bliższego poznania skali rzeczywistego zróżnicowania płac w działach gospodarki narodowej, ich przyczyn oraz skutków, podjęto się między innymi przygotowania prezentowanego artykułu.

1. WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Z kolei, zasadnym stało się również przeprowadzenie analizy i oceny zróżnicowania przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie mazowieckim. Dane dotyczące tego zróżnicowania w latach 2008-2017 przedstawione są w tabeli 1. Rezultaty analiz ujawniły, że w analizowanym okresie występowało znaczne zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń w tym województwie (tabela 1). Najwyższe wynagrodzenia – co do poziomu – zaobserwowano w dziale działalność finansowa i ubezpieczeniowa [Rozporządzenie, 2007]. W 2008 roku kształtowały się na poziomie 6510,29 zł, w 2012 roku 8465,62 zł i wrosły w 2017 roku do poziomu 8465,62 zł. Wynagrodzenia w tym dziale były bardzo wysokie. Wynikało on z tego, że dział ten w analizowanym okresie bardzo dynamicznie się rozwijał. Bardzo dużo instytucji bankowych i finansowych ma swoje centrale i siedziby w tym województwie. Natomiast działalność finansowo-ubezpieczeniowa w gospodarce rynkowej zyskała na znaczeniu, a specjaliści z tego zakresu musieli być dobrze wynagradzani. Bardzo ceniona jest znajomość rynku ubezpieczeniowego krajów Bliskiego Wschodu i języków obcych – intensywnie poszukiwane są osoby ze znajomością języka rosyjskiego. Już od wielu lat płace w tym dziale są i zgodnie z prognozą będą najwyższe. Również wysokie wynagrodzenia odnotowano w dziale informacja

i komunikacja. W 2008 roku kształtowały się na poziomie 5909,16 zł, w 2012 roku 6842,04 zł i wzrosły w 2017 roku do poziomu 8250,78 zł. Dział ten stał się jednym z ważniejszych w naszej gospodarce, a potwierdzeniem tego jest utworzone nowe Ministerstwo Cyfryzacji. Informatyzacja w nowoczesnym i rozwijającym się województwie jest bardzo ważnym działem, który przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności naszej gospodarki. Fachowa i specjalistyczna wiedza musi być odpowiednio motywowana w postaci wysokich zarobków. Taki poziom wynagrodzeń to i tak mniej niż w przypadku innych branż – prawa, sprzedaży i marketingu czy IT, jednak wynagrodzenia w bankowości i ubezpieczeniach charakteryzuje duże odchylenie od średniej wartości zarówno w górę, jak i w dół. Zarobki można zwiększyć poprzez rozwijanie dodatkowych umiejętności. Natomiast płace w administracji publicznej i obronie narodowej kształtowały się (jak w tabeli 1). Wynagrodzenia w administracji publicznej i obronie narodowej były stosunkowo wysokie i wynikają z podziału z Budżetu Państwa. W województwie coraz więcej pieniędzy przeznaczano na obronę narodową. Najniższe natomiast wynagrodzenia w całym analizowanym okresie odnotowano w dziale zakwaterowanie i gastronomia. W 2008 roku kształtowały się na poziomie 2426,08 zł, w 2012 roku wzrosły tylko do 2664,38 zł, a w 2017 roku do 3378,25 zł. Stosunkowo mała atrakcyjność turystyczna województwa oraz to, że coraz większa liczba mieszkańców wyjeżdża zagranicę na wczasy wpływały na taki poziom wynagrodzeń w tym dziale. W pozostałych działach gospodarki narodowej w województwie mazowieckim wynagrodzenia utrzymywały się na zbliżonym poziomie, a wzrost ich był prawie równy wzrostowi inflacji.

Tabela 1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017 (w zł)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	3771,71	3915,46	031,95	4243,41	4375,97
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3749,39	3271,87	3594,46	3901,16	4170,19
Przemysł	3455,33	3542,41	3706,08	3935,26	4058,91
Budownictwo	3350,93	3716,10	3850,49	4013,13	4067,28
Handel, naprawa pojazdów	3397,71	3454,96	3602,90	3797,27	3954,77
Transport i gospodarka magazynowa	3856,26	3377,03	3435,19	3586,73	3697,81
Zakwaterowanie i gastronomia	2426,08	2383,67	2488,31	2626,26	2664,38
Informacja i komunikacja	5909,16	6104,29	6382,31	6867,55	6842,04

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6510,29	6735,48	6719,47	7203,91	7351,91
Obsługa rynku nieruchomości	4153,96	4154,12	4245,88	4246,18	4534,68
Administracja publiczna i obrona narodowa	4689,46	4850,45	4991,85	5132,56	5196,99
Edukacja	2307,64	3362,00	3566,04	3738,65	3908,26
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3185,72	3441,65	3538,33	3653,57	3740,82
Pozostała działalność usługowa	3576,02	3146,86	2646,15	2700,04	3896,37
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓŁEM	4514,42	4657,07	4801,53	4948,13	5219,09
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4295,48	4418,39	4331,31	4602,14	4606,21
Przemysł	4235,92	4407,02	4505,21	4635,96	4863,31
Budownictwo	4083,66	4217,20	4392,39	4494,83	4703,94
Handel, naprawa pojazdów	4066,73	4258,83	4448,13	4650,49	4935,86
Transport i gospodarka magazynowa	3839,38	4021,37	4095,61	4152,48	4416,47
Zakwaterowanie i gastronomia	2740,44	2818,83	2986,23	3136,33	3378,25
Informacja i komunikacja	7147,54	7436,27	7553,71	7986,41	8250,78
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7521,36	7514,24	7972,94	7956,05	8465,62
Obsługa rynku nieruchomości	4733,03	4885,33	5060,64	5222,98	5585,93
Administracja publiczna i obrona narodowa	5282,83	5445,83	5616,70	5918,30	6211,50
Edukacja	4040,49	4138,35	4266,70	4319,08	4426,20
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	3771,92	3835,36	3940,49	4140,44	4390,43
Pozostała działalność usługowa	3733,35	3845,90	3874,28	4119,43	4175,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto*, Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 Wyd. US w Warszawie 2009 s. 153, 2010 s. 156-157, 2011 s. 157, 2012 s. 160, 2013 s. 167, 2014 s. 160, 2015 s. 162, 2016 s. 162, 2017 s. 161, 2018 s. 156.

Tabela 2. Wskaźniki statystyczne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017

Wyszczególnienie	Średnie wynagrodzenie	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności (w %)
2008	3771,71	1164,74	30,88
2009	3915,46	1183,42	30,22
2010	4031,95	1219,69	30,25
2011	4243,41	1328,16	31,30
2012	4375,97	1246,04	28,47
2013	4514,42	1302,77	28,86
2014	4657,07	1312,10	28,17
2015	4801,53	1376,06	28,66
2016	4948,13	1397,22	28,24
2017	5219,09	1470,54	28,18

Źródło: Obliczenia własne na podstawie tabeli 1.

Średnie wynagrodzenie w 2008 roku wynosiło 3771,71 zł, w 2012 roku 4375,97 zł i wzrosło w 2017 roku do 5219,09 zł (tabela 2). Natomiast odchylenie standardowe od średniej w 2008 roku wynosiło 1164,74 zł, w 2012 roku 1246,04 zł, a w 2017 roku 1470,54 zł. W całym badanym okresie odchylenie standardowe wzrastało. Współczynnik zmienności w 2008 roku wyniósł 30,88%, w 2009 roku 30,22%, w 2010 roku wynosił 30,25%, w 2011 roku wskaźnik ten wzrósł do 31,30%, w 2012 roku spadł do 28,47%, w 2013 roku wzrósł 28,86%, w 2014 roku był na poziomie 28,17%, w 2015 roku wyniósł 28,66%, w 2016 roku spadł do 28,24%. Na koniec 2017 roku wskaźnik zmienności wynagrodzeń wynosił 28,18% i w całym analizowanym okresie charakteryzował się przeciętną zmiennością.

2. ODCHYLENIA OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Przeprowadzone analizy dowodzą, że w latach 2008-2017 występowało istotne zróżnicowanie przeciętnych wynagrodzeń w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie mazowieckim (tabela 3). W 2008 roku najwyższe przeciętne wynagrodzenia odnotowano w działalności finansowa i ubezpieczeniowa. Wynagrodzenia w tym dziale w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w województwie były wyższe o 2738,58 zł. Również duże różni-

ce zaobserwowano w działalności informacja i komunikacja Natomiast w dziale zakwaterowanie i gastronomia wystąpiły najniższe przeciętne wynagrodzenia w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie, a różnica tu wynosiła 1345,63 zł. W pozostałych działach przeciętne wynagrodzenia w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie kształtowały się na zbliżonym poziomie. Taka sytuacja w przeciętnych wynagrodzeniach w działach gospodarki narodowej w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie utrzymywała się do końca 2015 roku.

Istotne zmiany pod względem poziomu wynagrodzeń zaszły natomiast od 2016 roku. Od tego to bowiem roku w informacji i komunikacji zanotowano najwyższe przeciętne wynagrodzenia w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Wynagrodzenia w tym dziale w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w województwie były wyższe o 3038,28 zł. Również duże różnice zaobserwowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Natomiast w dziale zakwaterowanie i gastronomia odnotowano najniższe przeciętne wynagrodzenia w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w województwie, a różnica wynosiła tu 1811,80 zł. W pozostałych działach przeciętne wynagrodzenia w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia w województwie mazowieckim utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Do końca 2017 roku nie ważniejsze zmiany.

Tabela 3. Odchylenia od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017 (w zł)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	–	–	–	–	–
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-22,32	-643,59	-437,49	-342,25	-205,78
Przemysł	+316,38	-373,05	-325,87	-308,15	-317,06
Budownictwo	-420,78	-199,36	-181,46	-230,28	-308,69
Handel, naprawa pojazdów	-374,00	-460,50	-429,05	-446,14	-421,20
Transport i gospodarka magazynowa	+84,55	-538,43	-596,76	-656,68	-678,16
Zakwaterowanie i gastronomia	-1345,63	-1531,79	-1543,64	-1617,15	-1711,59
Informacja i komunikacja	+2137,45	+2188,83	+2350,46	+2624,14	+2466,07
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	+2738,58	+2820,02	+2687,52	+2960,50	+2975,94

Obsługa rynku nieruchomości	+382,25	+238,66	+213,93	+2,77	+158,71
Administracja publiczna i obrona narodowa	+917,75	-934,66	+959,90	+889,15	+821,02
Edukacja	-1464,07	-553,46	-465,91	-504,76	-467,71
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	-585,99	-473,81	-493,62	-589,84	-635,15
Pozostała działalność usługowa	-195,69	-768,60	-1385,80	-1543,37	-479,60

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓLEM	–	–	–	–	–
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-218,94	-238,68	0,22	-345,99	-612,88
Przemysł	-278,50	-250,05	-296,32	-312,17	-355,78
Budownictwo	-430,76	-439,87	-409,14	-453,30	-515,15
Handel, naprawa pojazdów	-447,69	-398,24	-353,40	-297,64	-283,23
Transport i gospodarka magazynowa	-675,04	-635,70	-705,92	-795,65	-802,62
Zakwaterowanie i gastronomia	-1773,98	-1838,24	-1815,30	-1811,80	-1840,64
Informacja i komunikacja	+2633,12	+2779,20	+2752,18	+3038,28	+3031,69
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	+3006,64	+2857,17	+3171,41	+3007,92	+3246,53
Obsługa rynku nieruchomości	+218,61	+228,26	+259,11	-274,85	+366,84
Administracja publiczna i obrona narodowa	+768,41	+788,76	+815,17	+970,17	+992,41
Edukacja	-473,93	-518,72	-534,83	-629,05	-792,89
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	-742,50	-821,71	-861,04	-807,69	-828,66
Pozostała działalność usługowa	-781,07	-811,17	-927,25	-828,70	-1044,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

3. DYNAMIKA WZROSTU WYNAGRODZEŃ W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

W toku dalszej analizy zaprezentowano tu także dynamikę przeciętnych miesięcznych nominalnych wynagrodzeń brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017 przyjmując rok poprzedni = 100 (tabela 4).

Z danych tej tabeli wynika, że wystąpiło dość istotne zróżnicowanie tempa wzrostu przeciętnych wynagrodzeń. W 2008 roku przeciętne wynagrodzenia brutto ogółem wzrosły o 10,32%, podczas gdy w niektórych działach spadły

o 21,66% (edukacja), w innych zaś wzrosły tylko o 0,68% (działalność finansowa i ubezpieczeniowa), a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wzrosły aż o 31,21%. W 2010 roku natomiast wystąpiły nieco mniejsze różnice; przy wzroście przeciętnych wynagrodzeń brutto ogółem o 2,98% w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wzrosły one o 9,86%, a w pozostałej działalności usługowej spadły o 15,91%. Jeszcze mniejsze różnice notowano w latach 2012-2017. Mimo, że przeciętne wynagrodzenia w województwie mazowieckim w 2012 roku wzrosły o 3,12%, to w pozostałej działalności usługowej wzrosły one o 44,31%, a w innych spadły o 0,37% (informacja i komunikacja). W 2017 roku gdy przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto ogółem wzrosły o 5,48%, to w zakwaterowaniu i gastronomii wzrosły o 7,71%, a w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie tylko o 0,09%. Porównując dynamikę wzrostu przeciętnych wynagrodzeń brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017 nietrudno zauważyć, iż we wszystkich działach osiągnęte tempo wzrostu w latach 2008-2012 było wyższe niż w latach 2013-2017. Na przykład w budownictwie przeciętne wynagrodzenia brutto wzrastały w 2008 roku o 10,15%, podczas gdy w 2011 roku tylko 4,22%, a w 2016 roku tylko 2,33%. O skali spowolnienia dynamiki wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w tym okresie świadczył fakt, że w 2014 roku we wszystkich działach w województwie mazowieckim osiągnięto niską dynamikę wzrostu. Zmienność dynamiki wzrostu wynagrodzeń powodowała, że w dłuższym czasie dynamiki wzrostu wynagrodzeń między działami gospodarki narodowej w województwie mazowieckim w wielu przypadkach się wyrównywała.

Tabela 4. Dynamika wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w województwie mazowieckim w latach 2008-2017 (w %) rok poprzedni=100

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
OGÓŁEM	110,32	103,81	102,98	105,24	103,12
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	131,21	87,26	109,86	108,53	106,90
Przemysł	110,46	102,52	104,62	106,18	103,14
Budownictwo	110,15	110,90	103,62	104,22	101,35
Handel, naprawa pojazdów	110,15	101,68	104,28	105,39	104,15
Transport i gospodarka magazynowa	112,59	87,57	101,72	104,41	103,10
Zakwaterowanie i gastronomia	111,82	98,25	104,39	105,54	101,45
Informacja i komunikacja	103,45	103,30	104,55	107,60	99,63

Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	100,68	103,46	99,76	107,21	102,05
Obsługa rynku nieruchomości	108,77	100,00	102,21	100,01	106,79
Administracja publiczna i obrona narodowa	112,83	103,43	102,92	102,82	101,26
Edukacja	78,34	145,69	106,07	104,84	104,54
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	117,04	108,03	102,81	103,26	102,39
Pozostała działalność usługowa	109,39	88,00	84,09	102,04	144,31

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
OGÓLEM	103,16	103,16	103,10	103,05	105,48
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	103,00	102,86	98,03	106,25	100,09
Przemysł	104,36	104,04	102,23	102,90	104,90
Budownictwo	100,40	103,27	104,15	102,33	104,65
Handel, naprawa pojazdów	102,83	104,72	104,44	104,55	106,14
Transport i gospodarka magazynowa	103,83	104,74	101,85	101,39	106,36
Zakwaterowanie i gastronomia	102,85	102,86	105,94	105,03	107,71
Informacja i komunikacja	104,47	104,04	101,58	105,73	103,31
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	102,30	99,91	106,10	99,79	106,40
Obsługa rynku nieruchomości	104,37	103,22	103,59	103,21	106,95
Administracja publiczna i obrona narodowa	101,65	103,09	103,14	105,37	104,95
Edukacja	103,38	102,42	103,10	101,23	102,48
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	100,83	101,68	102,74	105,07	106,04
Pozostała działalność usługowa	95,82	103,01	100,74	106,33	101,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

PODSUMOWANIE

Kształtowanie się wynagrodzeń jest uzasadnione w dużej mierze autonomicznym funkcjonowaniem rynku. Płace są zależne od sytuacji jaka występuje w gospodarce oraz poziomem konkurencyjności regionów. Atrakcyjność regionów jest podyktowana często walorami wynikającymi z położenia geograficznego. Region o wysokich wynagrodzeniach nie jest konkurencyjnym dla ewentualnego podjęcia inwestycji na tym terenie. Wyższy poziom płac oznacza dla przedsiębiorstw wyższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Województwo mazowieckie charakteryzujące się wysokim stopniem koncentracji pozarolniczej działalności gospodarczej oraz umiejscowieniem organów admi-

nistracji państwowej należało do województw o wysokim poziomie wynagrodzeń. Natomiast w regionach typowo rolniczych wynagrodzenia są na znacznie niższym poziomie. Przy dużej koncentracji przemysłu, może dojść do sytuacji gdzie konkretny podmiot gospodarczy staje się decydem w zakresie kształtowania polityki wynagrodzeń, tzw. liderem wyznaczającym rynkowy poziom płac. W grupach wykonywanych zawodów występowało duże zróźnicowanie wynagrodzeń [Pocztowski, 1998]. Liczyła się fachowa wiedza, wykształcenie, zakres obowiązków oraz zakres odpowiedzialności. Wysokość płac w poszczególnych działach w województwie mazowieckim różniła się dość znacznie. Odnosiło się to zarówno do osób na zbliżonych stanowiskach jak i wykonujących podobne czynności. Reasumując należy wskazać na duże zróźnicowanie płacowe w województwie mazowieckim.

LITERATURA

Jacukowicz Zofia, *Zróźnicowanie płac w Polsce, w krajach Unii Europejskiej i w USA*, IPiSS, Warszawa 2000.

Jarmołowicz Waław, Strużyna Arleta, *Regionalne zróźnicowanie płac*, [w:] *Rynek pracy w warunkach zmian ustrojowych* red. Waław Jarmołowicz, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2003.

Jarmołowicz Waław, Knapińska Magdalena, *Wynagradzanie za pacę i ich rola w motywowaniu do pracy*, [w:] *Gospodarowanie pracą we współczesnym przedsiębiorstwie. Teoria i praktyka*, red. Waław Jarmołowicz, Wydawnictwo Forum Naukowe, Poznań 2007.

Karaszevska Hanna, *Ewolucja wynagrodzeń w Polsce w okresie zmian systemu ekonomicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Toruń 2003.

Listwan Tadeusz, *Zarządzanie kadrami*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002.

Pocztowski Aleksy, *Zarządzanie zasobami ludzkimi. Zarys problematyki i metod*, Antykwa, Kraków 1998.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2009, Wyd. US Warszawa 2009.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2010, Wyd. US Warszawa 2010.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2011, Wyd. US Warszawa 2011.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2012, Wyd. US Warszawa 2012.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2013, Wyd. US Warszawa 2013.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2014, Wyd. US Warszawa 2014.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2015, Wyd. US Warszawa 2015.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2016, Wyd. US Warszawa 2016.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2017, Wyd. US Warszawa 2017.

Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2018, Wyd. US Warszawa 2018.

Rokicki Bartłomiej, *Teorie ekonomiczne a regionalne zróżnicowanie rynku*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2008.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Sekuła Zofia, *Motywowanie ekonomiczne w przedsiębiorstwie w warunkach gospodarki rynkowej*, Ossolineum, Wrocław 1999.